

Transparency pomohla odhalit a upozornit na nekalosti na ŘSD za stovky milionů korun týkající se veřejných zakázek

17.5.2023 - | Transparency International ČR

TI již v dubnu 2020 přinesla informace o porušování pravidel pro zadávání zakázek na ŘSD a Středočeském kraji historicky sahajících až do let 2016 a 2017.

Jedná se o systémový problém v rádech stovek milionů korun, který v té době nikdo neřešil. Proto se naše nevládní protikorupční organizace před třemi roky obrátila na tehdejšího ministra dopravy Karla Havlíčka (ANO) a dále na orgány činné v trestním řízení.

„Problematických oblastí v rámci veřejných zakázek v této souvislosti byla celá řada. Většina z nich, které TI řešila a na které upozornila, se týkala zakázek malého rozsahu a obcházení limitů. Podezření na porušování zákona a podezření z korupce v případech dopravního značení nebo oprav svodidel bylo velmi bezprostřední,“ vysvětluje Petr Leyer, právník a člen Správní rady české kanceláře Transparency International.

„Vzhledem k tomu, že vyšetřování je nyní v rukou NCOZ, tak v tuto chvíli nelze říci, kterých konkrétních osob by se dnešní zásah mohl týkat, ale je pravděpodobné, že jich bylo více na několika střediscích ŘSD a že byly úzce navázáni na dodavatelské řetězce,“ dodává Petr Leyer.

Jak na zakázky u ŘSD? Těsně pod 6 milionů korun

Ředitelství silnic a dálnic během vedení Jana Kroupy, který v období od prosince 2014 až do května 2019 zastával pozici generálního ředitele, vyhlásilo před šesti lety několik zakázek na dodavatele oprav svodidel a značení na dálnicích a silnicích první třídy, přesto regulérně vybrané dodavatele nevyužívalo a zadávalo zakázky takzvaně „z ruky“ stále stejné skupině personálně propojených společností. Jaká je aktuální situace a zda byly nastaveny nápravné procesy není nyní zřejmé.

V listopadu 2016 se objevily první zprávy o předražené výměně značek, následovaly další informace o předraženém zhotovování dopravního značení opravách svodidel nebo výběru dodavatelů bez soutěže.

Na základě veřejné kritiky vypsalo ŘSD v otevřeném řízení 11 veřejných zakázek na opravy svodidel, které byly logicky rozděleny podle různých úseků dálnic. Zakázky však nebyly v 7 případech vůbec ukončeny, ve 4 případech pak byl sice vybrán dodavatel, ale nebyla s ním podepsána smlouva nebo nebylo na základě uzavřené smlouvy plněno.

Zároveň ale tehdejší vedení ŘSD pokračovalo v zadávání totožných zakázek „z ruky“ stále stejné skupině dodavatelů, ačkoliv zakázky veřejně neavizovalo a pouze přímo oslovovalo úzkou skupinu společností, často navíc propojených. Hodnoty těchto zakázek se pak pohybují těsně pod hranicí zakázek malého rozsahu (6 milionů korun bez DPH).

Příkladem poslouží tehdejší zakázka malého rozsahu na opravu svodidel na D0 a D5, kdy nabídkové ceny činily:

- 5 925 127 Kč bez DPH,

- 5 718 419 Kč bez DPH,
- 5 767 011 Kč bez DPH,

přičemž všechny přímo oslovené společnosti jsou součástí jednoho spolku odtahových služeb.

Co říká zákon?

Zákon o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) připouští v oblasti stavebních prací možnost neřídit se postupy dle zákona v případě veřejných zakázek s hodnotou až do výše 6 mil. korun bez DPH. Účelem má být, aby administrativní náklady a časové nároky na malé zakázky nepřesáhly jejich reálnou hodnotu.

Jednoduše řečeno, aby zadavatelé při drobných objednávkách mohli postupovat flexibilně dle aktuálních potřeb a nemuseli se zdržovat přísnými postupy pro zadávání dle zákona.

Zároveň se tím však otvírá možnost pro netransparentnost, manipulace či klientelismus. Je pak na každém zadavateli, aby si nastavil vnitřní pravidla a sám se snažil i v zakázkách malého rozsahu o dosažení principů 3E (účelnosti, efektivnosti, hospodárnosti).

Kauzu budeme nadále v TI sledovat a v případě nových zjištění přineseme další informace.

<https://www.transparency.cz/transparency-pomohla-odhalit-a-upozornit-na-nekalosti-na-rsd-za-stovky-milionu-korun-tykajici-se-verejnych-zakazek>